

HOUDEN VAN KORENSLANGEN

*Melissa Kaplan,
6366 Commerce Blvd #216,
Robnert park CA 94928, USA.*

Koren- en rattenslangen behoren tot het genus *Elaphe*; de korenslangen behoren tot de soort *Elaphe guttata*. Het Latijnse woord 'elaphe' betekent 'hertehuid', terwijl 'guttata' 'gespikkeld' betekent. Beide namen slaan toepasselijk op koren- en rattenslangen, omdat de huiden van de meeste soorten als verfijnd geloooid leer aanvoelen en de stippen op hun rug typische patronen vormen.

Sommige mensen zien overeenkomsten tussen de patronen op de buikschubben met maïskolven, een kleurrijke voorvader van onze hedendaagse maïs. Een andere bekend verhaal hoe de slang zijn naam kreeg komt van de vroegere Europese kolonisten. Deze troffen deze slang vaak op hun maïsvelden aan, alsof ze hun maïs opaten. In feite werd hun aanwezigheid op prijs gesteld, omdat ze de populatie van de knaagdieren laag hielden. Amelanistische slangen (zonder de zwarte en bruine kleur) worden ook wel 'rode rattenslangen' genoemd vanwege hun rode tot oranje kleur.

■ GESCHIEDENIS

Korenslangen komen algemeen voor in loofwouden, dennenbossen,

rotswanden en agrarische gebieden in het zuidoosten van de Verenigde Staten. Terwijl *Elaphe guttata* (korenslang) voorkomt in Maryland en zuidelijker van New Jersey tot de kust van de Golf van Mexico, komt de *Elaphe guttata emoryi* (Great Plains rattenslang) voor in Texas, het noorden van Mexico en noordelijk in Kansas en Missouri.

Ze zijn het meest actief in de avond en nachtelijke uren en komen doorgaans alleen op de grond voor; hoewel sommige zich ook in boomtakken ophouden. *Elaphe*-soorten voeden zich met alles tussen vissen en kikkers tot knaagdieren en zoogdieren toe. De korenslang begint met het eten van kleine ongewervelde dieren als krekels waarna zij snel overgaat op knaagdieren. Korenslangen leggen eieren en zijn na twee jaar geslachtsrijp.

Elaphe guttata guttata.

Photo: U. Olsen

■ KENMERKEN

Net geboren exemplaren variëren in lengte van 25-35 cm, volwassen exemplaren zijn in het algemeen 75 tot 150 cm, gemiddeld 90-120 cm lang. In het wild voeden de net geboren slangen zich met kleine hagedissen en boomkijkers. Volwassen dieren voeden zich met kleine knaagdieren en vogels, hun prooi dodend door middel van wurging. In gevangenschap eten zowel jonge als oudere exemplaren gewoonlijk zonder problemen dode muizen.

De gemiddelde levensverwachting van deze slangen is tien jaar, hoewel één beschreven exemplaar eenentwintig jaar oud is geworden. Wanneer een koren- of rattenslang wordt gekocht, dient u te letten op een niet te mager lichaam zonder zichtbare verwondingen of schuurplekken, heldere, alerte ogen, een duidelijke tongbeweging en geen zichtbare mijten of teken. De cloaca tenslotte moet schoon zijn.

■ GROEI

Veel mensen geloven, dat een reptiel niet groter kan groeien dan zijn terrarium groot is. Dit is echter niet waar! De reptielen blijven doorgroeien en zullen uiteindelijk ziek worden als niet de juiste grootte voor hun terrarium wordt gebruikt. De enige manier om een reptiel klein te houden is door het dier te weinig te voeren. Ervan uitgaande dat u geen dood reptiel wilt, is dit niet aan te raden. Informeer altijd hoe groot een volwassen exemplaar wordt, alvorens er een aan te schaffen. Besef dat een dierenzaak de lengte van een reptiel altijd zo klein mogelijk zal proberen te houden; ze verkopen een reptiel gemakkelijker als het (nog lief en) klein is en aan iemand die niet weet hoe groot het gaat worden.

Informeer tenslotte altijd hoe oud een dier is, wanneer het werd gekocht en dergelijke. Wees een goed geïnformeerde consument in plaats van een impulsieve koper.

■ HET OPZETTEN VAN EEN NIEUW ONDERKOMEN VOOR UW SLANG

Terrarium

De terraria van koren- en rattenslangen moeten een minimale inhoud van 90 liter hebben! Het terrarium moet geheel afsluitbaar zijn, omdat de slangen continu zullen proberen een uitgang te vinden. Hebben zij eenmaal een kier gevonden waar hun kop door kan, dan kan de rest van het lichaam er ook door. Sommige slangen schuren constant met hun neus tegen de afscherming van hun terrarium, op zoek naar een opening. De schuurplekken op de schubben die daarvan het resultaat zijn, moeten worden behandeld met een antibiotische en ontsmettende zalf. De inrichting en binnenwand moeten dan wellicht worden aangepast om een meer natuurlijke omgeving voor de slang te creëren.

Zorg voor een beschutte plek

Een schuilplek als een schoendoos, een bloempot of iets dergelijks is onmisbaar in het terrarium, evenals een tak om in te klimmen en te rusten. Takken uit het bos dienen eerst ontsmet te worden met een chloorwatermengsel. Vervolgens dient de tak grondig te worden gespoeld met water en gedroogd te worden in de zon. Speciale verlichting in het terrarium is niet vereist.

Substraat

Er kunnen diverse soorten substraat worden gebruikt voor koren- en rattenslangen. Voorbeelden zijn denneboomschilfers (geen cederschilfers, deze kunnen giftig zijn), tapijt voor binnen- of buitenshuis en 'astro-turf'. Wanneer er tapijt of astroturf wordt gebruikt, dient dit eerst te worden gewassen en te worden gedroogd, voordat het in het terrarium kan worden geplaatst. Het is verstandig om een tweede stuk tapijt achter de hand te houden, zodat ze om en om kunnen worden gebruikt.

De slangen zullen zich regelmatig ingraven onder de denneboomschilfers, tapijt of turf, wees dus niet verast als ze niet altijd te zien zijn. Wanneer u denneboomschilfers gebruikt, moeten de met urine en faeces vervuilde schilfers worden verwijderd, eventueel kunnen nieuwe en schone schilfers worden toegevoegd. Vooral de met urine doordrenkte schilfers dienen tijdig te worden verwijderd, aangezien deze een voedingsbodem kunnen worden voor bacteriën en schimmels. Tenslotte dient u bij een substraat van schilfers erop te letten, dat uw slang op een veilige ondergrond wordt gevoerd: u wilt immers niet, dat uw slang houtschilfers binnen krijgt.

■ TEMPERATUUR

Een verwarmingselement wordt onder één helft van het terrarium geplaatst. Dit zorgt ervoor, dat één helft koeler is dan de andere, zodat de slang zelf haar lichaamstemperatuur kan reguleren. Een verwarmingsmatje kan in vrijwel elke dierspecialzaak worden gekocht. Voor hun gezondheid moeten koren- en rattenslangen worden gehouden op een temperatuur van 23 tot 29°C, de hogere temperatuur is nodig voor het verteren van hun voedsel.

De temperatuur kan in de nachtelijke uren lager worden ingesteld. Het meten van de temperatuur kan met behulp van een eenvoudige en goedkope aquariumthermometer die u ongeveer 3 cm boven de vloer van het verwarmde deel van het terrarium moet bevestigen. Warme stenen dient u nooit te gebruiken. Deze wisselen te sterk in temperatuur. Vele reptielen hebben geleden aan ernstige verbrandingen van hun ventrale schubben. Een lamp in een reflector kan net buiten het terrarium zo opgesteld worden dat een plek om te 'zonnen' ontstaat. Met behulp van een schakelklok kan de lamp op bepaalde tijden aan- en uitgeschakeld worden. Pas de instellingen van de klok aan, aan de seizoensveranderingen in de luchttemperatuur.

■ VOEDING

Een levendige slang zal zonder problemen zo om de tien dagen eten. Ze dient alleen met een reeds gedode prooi te worden gevoerd. Wanneer een slang niet hongerig is en u zet een levende prooi in het terrarium, dan zal de slang meestal zelf het maal worden, vooral wanneer de prooi een rat is.

Het is goedkoper om de prooi in grote hoeveelheden te kopen en deze in te vriezen. Neem hiervoor contact op met uw lokale herpetologenvereniging; veel leden fokken muizen en ratten en kunnen deze voor u ook doden. Haal de prooi voor het voeren uit de vriezer en ontdooi hem bij kamertemperatuur. Met een pincet of iets dergelijks, houdt u de ontdooide prooi vervolgens aan de staart voor de slang, zodat ze kan 'aanvallen'. De meeste slangen zullen de prooi echter ook opeten, als deze gewoon in het terrarium is gelegd. Soms kunt u een kwartelei geven en wanneer de slang hiervan houdt, kunt u dit om de paar weken herhalen.

Een jonge slang moet in het begin gevoerd worden met kleine muizen. Naar gelang uw slang groeit, kan de grootte van het prooidier ook toenemen: van nestmuizen, behaarde nestmuizen en springertjes tot kleine muizen of ratjes.

Een volwassen koren- of rattenslang eet middelgrote tot grote muizen, grote rattenslangen kunnen ook kleine ratten eten. Wanneer u per maal te veel voedsel aanbiedt of een te grote prooi voor de slang, dan zal ze het voedsel uitbraken.

■ WATER

Er dient altijd een schaal met vers water beschikbaar te zijn voor de slang. Deze kan gebruikt worden voor het drinken, maar soms ook om in te baden. Als de slang in deze waterschaal haar ontlasting deponeert, dan dient de schaal direct gereinigd en gedesinfecteerd te worden.

■ OMGANG

Koren-en rattenslangen zullen zich niet knus om uw arm heendraaien zoals pythons of koningsslangen dat doen. Ze kiezen een richting en proberen daarheen te gaan. Hoewel ze relatief klein van lijfomvang zijn, zijn ze redelijk sterk. Pak ze altijd bij hun lichaam en geef hun kop de ruimte. Als de slang een kant op wil die niet de uwe is, kunt u de kop voorzichtig in een andere richting leiden. Veel slangen worden onrustig wanneer ze in een nieuwe omgeving komen met andere mensen. Geef ze een paar dagen tijd om te acclimatiseren, voordat andere mensen aan hen komen.

■ VERVELLEN

Als een reptiel groeit, zal zijn oude huid te klein worden. Een nieuwe huid zit dan reeds onder de oude. Wanneer een slang gaat vervellen, zullen haar ogen gedurende een paar dagen lichtblauw kleuren en haar huid wordt dof en verbleekt. Als haar ogen weer helder worden is ze klaar om te gaan vervellen. Om het vervellen in de komende 24 uur te vergemakkelijken kan de slang even in lauw water worden gelegd.

■ GEZONDHEID

Elk nieuw verkregen reptiel zou door een dierenarts, met ervaring met reptielen, moeten worden onderzocht op de aanwezigheid van bacteriën, protozoën en wormen in zijn ontlasting. Veel van de parasieten, bacteriën en protozoën kunnen worden overgebracht op de mens en andere reptielen. Een niet behandelde aanwezigheid van een van deze drie infecties kunnen uw reptiel doden.

Er zijn medicijnen tegen deze aandoeningen. Wanneer uw slang voor het eerst ontlasting heeft, verzamel dan de faeces in een plastic zak, sluit deze hermetisch, label de zak met uw naam, telefoonnummer, datum en de naam van uw slang en neem dit alles, samen met uw slang naar een dierenarts.

■ TEKENEN VAN ZIEKTE

Slangen kunnen, net als andere dieren, ziek worden. Lusteloos, het wekenlang niet eten of het uitbraken van voedsel kunnen duiden op een bacteriële of endoparasitaire infectie. Neem deze reptielen, samen met de faeces in een plastic zak, mee naar een dierenarts. Ectoparasieten, bijvoorbeeld teken en mijten, moeten ook behandeld worden. Met de juiste aanwijzingen kunt u de bestrijding ervan in een beginstadium zelf doen. Bij een te late behandeling kunnen deze parasieten hun gastheer doden. Als de huid van de nek er gerimpeld uitziet, dan duidt dit op een ernstige uitdroging van de slang en moet u een dierenarts raadplegen. De arts zal dan via de huid vloeistoffen toedienen of u laten zien hoe vloeistoffen onder dwang kunnen worden toegediend. Dieren kunnen geen voedsel verteren wanneer ze uitgedroogd zijn, met als gevolg een sterke vermagering als er geen behandeling volgt. Vervolgens kunnen de luchtwegen ontstoken raken, parasieten en andere problemen kunnen elkaar dan opvolgen met als gevolg de dood. Dunne slijm, uit de neus of bek komend, verandering in faeces of urine (andere kleur, consistentie, frequentie) duiden op een ziekte of infectie.

Observeer uw slang elke dag om zo problemen in een vroeg stadium te ontdekken. Behandel tenslotte een probleem zo gauw dit wordt opgemerkt om zo andere gezondheidsproblemen en hoge dierenartsrekeningen te voorkomen.

Vertaling uit het Engels: Paul Schooneveld.